

BUDAPEST, III. KERÜLET, PIRKADAT UTCA, ÓVÁR UTCA–PIRKADAT UTCA 38. KÖZÖTT (HRSZ. 22513; 6849)

BKISZ szennyvízcsatorna

Lelőhely-azonosító: 62626; 62628; 62622; 62642; 72911

Kulcsszavak: római kor, település, épület, réteganyag

BUDAPEST, DISTRICT III, PIRKADAT STREET, BETWEEN ÓVÁR STREET AND PIRKADAT STREET 38 (PLOT NOS. 22513; 6849)

BKISZ Sewer Line

Site IDs: 62626; 62628; 62622; 62642; 72911

Keywords: Roman Age, settlement, building, layer finds

2020. április 8. – július 7. között a „BKISZ VII. tender” keretén belül végzett csatornázási munkák szakfelügyeletét láttuk el Aranyhegy és Ürömhegy területén.

Aranyhegy nyugati, Ürömhegy felé lefutó oldalán található Pirkadat utcának csak egy részét közművesítették. A Pirkadat utca 38. szám előtti végponttól az Óvár utca–Tarhos utca találkozási felé, 425 méter hosszú nyomvonalon folyt a fektetés. Egy méter széles, 2–4 méter mély közműárkokat ástak, az aknák építéséhez ásott munkagödörknél a nyomvonal 2 méterre kiszélesedett. A Pirkadat utca a végponttól nagyjából egyenesen (149,35–138,70 mBf) lejtett nyugati irányba az Óvár utca felé. A telkek közötti földúton a vízvezeték és a gázhálózatot már korábban kiépítették. A párhuzamosan futó közművek visszatöltése kb. az utca felében értékelhetetlenné tette legalább az egyik metszetszalot.

A földút 20–40 centiméter vastag feltöltése alatt általában megjelent a barna, humuszosodott, kőzetlisztes agyag. Vastagsága a bolygatástól függően 30–60 cm volt. Rövidebb szakaszokon vörösbarna átmenet választotta el az altalajtól, ebben a 10 cm vastag, kőzettörmelékeny réteg egy régebbi lejtőmozgás nyoma lehetett. Alatta szürkésárga, meszes, kőzetlisztes agyagos altalaj, majd sárga agyag látszott, esetenként nagyobb

Between April 8 and July 7, 2020, archaeological supervision was conducted during sewer construction works carried out under the “Budapest Complex Integrated Wastewater Drainage” (BKISZ) Tender VII in the area of Arany Hill and Üröm Hill.

Only a portion of Pirkadat Street, located on the western slope of Arany Hill descending toward Üröm Hill, was included in the utility development. The pipeline trench extended 425 meters from the endpoint in front of Pirkadat Street 38 toward the intersection of Óvár Street and Tarhos Street. Trenches 1 meter in width and 2–4 meters in depth were excavated, and at manhole locations, the trench was widened to 2 meters. Pirkadat Street descends steadily westward from the endpoint, between elevations of 149.35 and 138.70 a.B.S.I. (above Baltic Sea level). A water main and gas network had already been installed along the dirt road between the properties. The backfilling of these parallel utilities rendered at least one side of the trench section archaeologically unreadable along about half the route.

Beneath the 20–40 cm thick fill of the dirt road, a brown, humic, silty clay layer typically appeared. Its thickness varied between 30 and 60 cm depending

méretű, lecsúszott sziklákkal dúsítva. A sziklák többnyire az agyag fölötti lazább, kőzetlisztes zónában fekszenek. (1. kép)

1. kép: A területre jellemző rétegsor (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 1. Characteristic stratigraphy of the area
(Photo by Gábor Gyenes)

A fektetés során két helyen került elő régészeti leletanyag. A Pirkadat utca 28. és 30. számú telek határa előtt az északi árokfalban keletre 1,5 méteren át sekély (30 cm), tört kődarabos jelenség mélyedt a humuszba, a másik árokfalban nem volt nyoma. A kövek között két *tegula* darabot találtunk. A déli falban egy bizonytalan körvonalú beásás bukkant fel, amelynek betöltésében, valamint keleti és nyugati irányban a humuszos rétegben paticsmorzsa és szén szemcse látszott. Datálható lelet nem volt a betöltődésben. A metszet tisztításakor egy kis darab római, vörös festésű vakolatdarabka is előkerült. (2. kép)

A Pirkadat utca 19. szám előtti aknánál a 30 cm vastag modern feltöltés alatt elplanírozott kőtörmelék-

on disturbance. In some shorter sections, it was separated from the subsoil by a reddish-brown transition layer about 10 cm thick, containing stone debris — possibly the trace of an earlier slope movement. Below this, a greyish-yellow, calcareous, silty clay subsoil was encountered, followed by yellow clay, sometimes containing large, displaced rocks. The rocks were generally situated in the looser, silty zone above the clay (Fig. 1).

Archaeological material was uncovered in two locations during the installation. In front of the boundary between 28 and 30 Pirkadat Street, a shallow (30 cm), stone-fragment-rich feature was observed cutting into the humus in the northern trench wall, extending 1.5 meters eastward. No trace of it was visible in the opposite wall. Two fragments of Roman roof tile (*tegula*) were found among the stones. In the southern wall, an ill-defined cut appeared, with its fill and the humus layer to the east and west containing daub crumbs and charcoal flecks. No datable finds

2. kép: A Pirkadat utca 28-30. szám előtti szakasz (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 2. Segment in front of 28–30 Pirkadat Street
(Photo by Gábor Gyenes)

were recovered from the fill. During section cleaning, a small fragment of Roman red-painted plaster was also found (Fig. 2).

At the manhole in front of 19 Pirkadat Street, a leveled strip of stone debris was documented beneath a 30 cm thick modern fill layer. The stones were intermixed with the brown humic layer between –30 and –60 cm. A fragment of Roman *tegula* was recovered from this context (Fig. 3).

The archaeological features suggest close proximity to a Roman-period building. To the north, the hillside is less steep, though the possibility of slope movement cannot be ruled out entirely.

3. kép: A Pirkadat utca 19. szám előtti szakasz (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 3. Segment in front of 19 Pirkadat Street
(Photo by Gábor Gyenes)

kes sáv húzódott, a kövek a –30–60 cm között megjelenő barna, humuszosodott réteggel keveredtek. Innen egy római *tegulat*-töredék is előkerült. (3. kép)

A régészeti jelenségek egy római kori épület közvetlen közelségére utalnak. Északi irányban a hegyoldallal kevésbé meredek, a lejtőmozgást azonban nem lehet teljesen kizárni.

A Pirkadat utca 18. szám alatti, be nem jelentett építkezés pincegödrének a metszeteiben nem látszott régészeti jelenség.

In the construction pit section of an unreported building project beneath 18 Pirkadat Street, no archaeological features were observed.

CONTRIBUTORS: Gábor Gyenes (archaeological field technician)

Gábor Gyenes

RÉSZTVEVŐK: Gyenes Gábor régésztechnikus

Gyenes Gábor